

«8D02304 – Әдебиеттану» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне іздену үшін ұсынылған Мурсалимова Насихат Мәзікенқызының «Жетісу ақындарының айтыстары: көпнұсқалығы, текстологиясы (қолжазба негізінде)» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми

РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ПІКІРІ

р/н №	Өлшемшарттар	Өлшемшарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:	Мурсалимова Насихат Мәзікенқызының «Жетісу ақындарының айтыстары: көпнұсқалығы, текстологиясы (қолжазба негізінде)» тақырыбында орындалған диссертация Қазақстан Республикасының төмендегідей мемлекеттік бағдарламаларына сәйкес дайындалған: 1) - Қазақстан Республикасында Білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (5.3.6. Тарих пен мәдениеттің, әдебиет пен тілдің, салт пен құндылықтардың ортақтығы. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 27 желтоқсандағы №988 қаулысы); 2) Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы III Ұлттық құрылтайдағы (2024 жылғы 15 наурыз) Мемлекет басшысының мемлекеттік тілдің қолданылу аясын кеңейтуге байланысты тапсырмалары мен ҚР ҒЖБМ Тіл саясаты комитетінің «Тіл саясатын дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы»; 3) Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен 2021-2023 жылдардағы ғылымды дамытудың «Білім және ғылым саласындағы зерттеулер», «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер» басым бағыттарына сәйкес

			келеді.
		1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Зерттеу жұмысы әдебиеттану ғылымындағы маңызды мәселелердің бірі – айтыс мәтіндерінің көпнұсқалылығы мен текстологиясын арнайы қарастыруымен құнды. Диссертацияда Жетісу ақындары айтыстарының қолжазба және жарияланған нұсқалары салыстырылып, олардың мәтіндік ерекшеліктері, қалыптасу тарихы ғылыми тұрғыдан сараланған. Сонымен қатар жұмыс айтыс мәтіндерін текстологиялық зерттеудің теориялық негіздерін толықтырып, Жетісу айтыс мектебінің тарихы мен дәстүр сабақтастығын айқындауға үлес қосады.
		Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Зерттеу жұмысы өзіндік жазу принципіне сай орындалған. Зерттеу барысында пайдаланылған ғылыми еңбектер мен дереккөздерге тиісті сілтемелер беріліп, ғылыми этика талаптары толық сақталған.
2.	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Зерттеу жұмысы өзіндік жазу принципіне сай орындалған. Зерттеу барысында пайдаланылған ғылыми еңбектер мен дереккөздерге тиісті сілтемелер беріліп, ғылыми этика талаптары толық сақталған.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен;	

	4) өзі жазбаған.	Жұмыста келтірілген ғылыми тұжырымдар, талдаулар мен қорытындылар автордың жеке ізденісі мен жүргізген зерттеулерінің нәтижесі болып табылады. Қолжазба қорларындағы материалдарды жинақтау, салыстыру, жүйелеу және текстологиялық талдау жұмыстары дербес орындалған. Сондықтан диссертацияның мазмұны мен ғылыми нәтижелері автордың өзіндік ғылыми еңбегін көрсетеді.
4.	Ішкі бірлік принципі	Диссертацияда жұмыстың өзектілігі толық негізделген, ішкі бірлік принципі толық сақталған. Зерттеудің барлық құрылымдық бөліктері – кіріспе, негізгі тараулар мен қорытынды өзара тығыз байланыста беріліп, ортақ ғылыми мақсатқа қызмет етеді. Жұмыстың мақсаты ретінде Жетісу акындары Сүйінбай – Тезек төре, Сүйінбай – Қаған, Сүйінбай – Арыстанбек, Құлмамбет – Түбек, Құлмамбет – Түбек – Тезек төре, Құлмамбет – Майкөт, Бақтыбай – Бәйімбет, Бақтыбай – Тезек төре айтыстарының қолжазба және жарияланған нұсқаларын салыстыру арқылы олардың көпнұсқалық табиғаты мен текстологиялық ерекшеліктерін анықтау көзделсе, осы мақсатқа сәйкес нақты міндеттер қойылып, олардың орындалуы зерттеу барысында жүйелі түрде жүзеге асырылған. Диссертацияның бірінші бөлімінде айтыс жанрының зерттелу тарихы мен жанрлық ерекшеліктері қарастырылған. Екінші бөлімде Жетісу айтыс дәстүрінің тарихи-көркемдік сипаты, акындық ортаның қалыптасуы мен дәстүр сабақтастығы талданған. Ал үшінші бөлімде айтыс мәтіндерінің қолжазба және жарияланған нұсқаларына текстологиялық салыстыру жүргізіліп, олардың мазмұндық, құрылымдық, көлемдік айырмашылықтары ғылыми тұрғыдан сараланған. Осы бөлімдердің барлығы бір-бірін
	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі:	
	1) негізделген;	
	2) ішінара негізделген;	
	3) негізделмеген.	

		толықтырып, зерттеудің негізгі мақсаты мен ғылыми тұжырымдарын негіздеуге бағытталған. Сонымен қатар зерттеуде қолданылған дереккөздер, зерттеу әдістері, ғылыми нәтижелер мен қорытындылар арасында логикалық сабақтастық сақталған. Жұмыстың әр тарауында алынған нәтижелер қорытынды бөлімде жинақталып, зерттеудің ғылыми жаңалығы мен маңыздылығын дәлелдеуге қызмет етеді. Сондықтан диссертация құрылымы мен мазмұны жағынан тұтас ғылыми жүйе құрап, ішкі бірлік принципінің талаптарына толық сәйкес келеді.	Диссертацияның мазмұны оның тақырыбына толық сәйкес келеді. Зерттеу жұмысында Жетісу ақындары айтыстарының көпнұсқалылығы мен текстологиялық ерекшеліктері қолжазба және жарияланған нұсқалар негізінде жан-жақты қарастырылған. Жұмыстың барлық тараулары мен бөлімдері зерттеу тақырыбында көрсетілген мәселелерді ашуға бағытталған. Атап айтқанда, айтыс жанрының зерттелу тарихы мен ерекшеліктері сараланып, Жетісулық ақындар айтысының қалыптасуы мен даму жолы анықталған, сондай-ақ айтыс мәтіндерінің қолжазба және баспа нұсқалары салыстырылып, олардың мәтіндік айырмашылықтары мен көпнұсқалылық табиғаты текстологиялық тұрғыдан талданған. Соның нәтижесінде диссертацияда қойылған ғылыми мақсат пен міндеттер толық орындалып, зерттеу мазмұны тақырыпта көрсетілген ғылыми мәселелерді жан-жақты қамтыған. Сондықтан диссертация мазмұны мен тақырыбы арасында толық сәйкестік бар деп есептеймін.
	4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: 1) айқындайды; 2) ішінара айқындайды; 3) айқындамайды.		

	4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) ішінара сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді.	Диссертациялық жұмыстың мақсаты мен оған сәйкес қойылған міндеттер Зерттеу тақырыбымен толық үйлеседі. Зерттеудің негізгі мақсаты – Жетісу ақындары айтыстарының қолжазба қорларында сақталған және жарияланған нұсқаларын текстологиялық тұрғыдан салыстыру арқылы олардың көпнұсқалылығын анықтау, мәтіндік ерекшеліктері мен қалыптасу тарихын саралау болып табылады. Осы мақсатқа сәйкес айтыс мәтіндерін жинақтау, жүйелеу, нұсқаларын салыстыру, мәтіндік айырмашылықтарды анықтау, өзгерістердің себептерін айқындау және Жетісу айтыс мектебінің дәстүр сабақтастығын көрсету сияқты нақты ғылыми міндеттер қойылған. Зерттеу барысында Сүйінбай мен Тезек төре, Сүйінбай мен Катаған, Сүйінбай мен Арыстанбек айтыстарының нұсқалары өзара салыстырылып, аталған міндеттердің барлығы жүйелі түрде орындалып, алынған нәтижелер диссертация тақырыбында көрсетілген ғылыми мәселелерді шешуге бағытталған. Сондықтан жұмыстың мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына толық сәйкес келеді және оның мазмұнын ашуға қызмет етеді.
	4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан: 1) толық байланысқан; 2) ішінара байланысқан; 3) байланыс жоқ.	Диссертациялық жұмыстың барлық бөлімдері ғылыми талаптарға сай жүйеленген. Зерттеу жұмысының кіріспе бөлімінде айқындалған мақсат пен міндеттер диссертацияның негізгі тарауларында жүйелі түрде жүзеге асырылып, қорытынды бөлімде жинақталған ғылыми нәтижелермен берілген.

	4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидағтар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) сыни талдау бар; 2) талдау ішінара жүргізілген; 3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген; 4) талдау жоқ.	Диссертацияда автор ұсынған ғылыми тұжырымдар мен әдістемелік ұстанымдар нақты деректер мен мәтіндік материалдар негізінде дәлелденген. Сонымен қатар автордың Жетісу айтыс мектебін тұтас шығармашылық мектеп ретінде қарастыруы, айтыскер ақындардың РЕЕСТРІН жасап, олардың шығармашылық сабақтастығын жүйелеуі және айтыс мәтіндерін салыстырмалы текстологиялық тұрғыдан зерттеудің әдістемелік қағидаларын ұсынуы бұрынғы зерттеулердің нәтижелерімен салыстырыла отырып бағаланған. Ұсынылған ғылыми шешімдердің тиімділігі нақты мәтіндік талдаулар мен деректік материалдар арқылы дәлелденіп, олардың ғылыми негізділігі көрсетілген.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі 5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Диссертацияда алынған ғылыми нәтижелер мен қорғауға ұсынылған негізгі қағидалар ғылыми жаңалығымен ерекшеленеді. Зерттеу барысында Жетісу ақындары айтыстарының көпнұсқалылығы мен текстологиялық ерекшеліктері қолжазба және жарияланған нұсқаларды кешенді салыстыру негізінде қарастырылған. Сонымен қатар Жетісу айтыс мектебінің қалыптасуы мен даму ерекшеліктері аймақтық әдеби мектеп деңгейінде жүйеленіп, айтыскер ақындардың шығармашылық сабақтастығын көрсететін реестр жасалған. Сондай-ақ айтыс мәтіндеріндегі көпнұсқалылықтың қалыптасу себептері анықталып, мәтіндік өзгерістердің саяси, идеологиялық және редакторлық ықпалдары алғаш рет арнайы зерттеу нысанына айналған. Бактыбай–Бәйімбет және Бактыбай–Тезек төре айтыстарының ғылыми айналымға енгізіліп, текстологиялық тұрғыдан саралануы да жұмыстың

		ғылыми жаңалығын арттыра түседі. Осыған байланысты диссертацияда ұсынылған ғылыми нәтижелер мен тұжырымдар жаңа және отандық фольклортану мен әдебиеттану ғылымын толықтыратын маңызды ғылыми жетістік деп бағалауға болады.
	5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма?	Диссертацияның қорытындылары жүргізілген зерттеудің ғылыми нәтижелеріне негізделген және жаңалығымен ерекшеленеді. Зерттеу барысында Жетісу ақындары айтыстарының қолжазба және жарияланған нұсқалары салыстырылып, олардың көпнұсқалылық табиғаты мен мәтіндік ерекшеліктері алғаш рет кешенді түрде сараланған. Соның нәтижесінде айтыс мәтіндерінің қалыптасу тарихы, нұсқалар арасындағы айырмашылықтардың себептері және мәтіндік өзгерістердің негізгі факторлары туралы жаңа ғылыми тұжырымдар жасалған.
	1) толығымен жаңа;	Қорытындыларда Жетісу айтыс мектебінің тұтас шығармашылық жүйе екендігі ғылыми тұрғыдан негізделін, айтыс мәтіндерін текстологиялық зерттеудің әдістемелік ұстанымдары ұсынылған. Сонымен қатар бұрын арнайы қарастырылмаған айтыс мәтіндерінің ғылыми айналымға енгізілуі мен олардың текстологиялық сарапталуы зерттеу нәтижелерінің жаңалығын арттыра түседі. Сондықтан диссертацияда жасалған қорытындылар ғылыми тұрғыдан жаңа, негізді және отандық әдебиеттану мен фольклортану ғылымын толықтыратын маңызды нәтижелер болып табылады.
	2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
	3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	

	5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (25-75% жаңа); 3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	Зерттеу жұмысы әдебиеттану саласына арналғандықтан, онда техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару сипатындағы шешімдер қарастырылмайды. Диссертацияның негізгі ғылыми нәтижелері гуманитарлық ғылымдар аясындағы теориялық және әдіснамалық мәселелерді шешуге бағытталған. Атап айтқанда, Жетісу ақындары айтыстарының көпнұсқалылығы мен текстологиялық ерекшеліктерін анықтауға қатысты ұсынылған ғылыми тұжырымдар мен әдістемелік ұстанымдар нақты дереккөздер мен мәтіндік талдаулар негізінде дәлелденген. Сондықтан аталған тармақ бойынша диссертацияда техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері ұсынылмағанымен, гуманитарлық ғылымдар саласына қатысты ғылыми нәтижелер жаңа, негізделген және зерттеу мақсатына толық сәйкес келеді.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research (қуолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Диссертацияның негізгі қорытындылары зерттеу барысында жинақталған деректік материалдар мен жүргізілген текстологиялық талдауларға негізделген. Докторант Жетісу ақындары айтыстарының қолжазба қорларында сақталған және соңғы жарияланған нұсқаларын өзара салыстырып, олардың мазмұндық, құрылымдық, көлемдік ерекшеліктерін нақты ғылыми деректер арқылы айқындаған. Қорытындылар зерттеу мақсаты мен міндеттеріне сәйкес жасалып, алынған нәтижелермен толық дәлелденген.
	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет:	7.1 Диссертациялық жұмыста қағидағар дәлелденген.
	7.1 Ереже дәлелденді ме?	
	1) дәлелденді;	

8.	Дәйектілік қағидаты.	2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді; 5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес. 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес. 7.3 Жаңа ма? 1) ия; 2) жоқ; 3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес. 7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) кең 4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес. 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) ия; 2) жоқ 3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	7.2 Жұмыста келтірілген дәлелдер тривиалды емес. 7.3 Зерттеу жұмысында көрсетілген қағидаттар жаңа. 7.4 Диссертацияда қағидаттардың қолдану деңгейі кең. 7.5 Зерттеу жұмысы барысында 8 ғылыми мақала жарық көрген. Scopus ғылыми деректер базасына кіретін журналдарда – 1 мақала, ҚР Ғылым және жоғары білім министрілігі Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда – 7 мақала жарияланған. Барлық мақалалар диссертация тақырыбына сәйкес келеді.
	Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	1) ия; 2) жоқ.	Диссертациялық жұмыста дәйектілік қағидаты толық сақталған. Зерттеу барысында пайдаланылған дереккөздер тақырыпқа тікелей қатысты ғылыми еңбектерден, қолжазба қорларындағы материалдардан, жарияланған басылымдардан алынған. Автор зерттеу

		нысанына қатысты қолжазба және жарияланған мәтіндерді өзара салыстырып, ғылыми тұжырымдарын нақты деректер мен мәтіндік мысалдар негізінде дәлелдеген. Жұмыста келтірілген ақпараттар мен қорытындылар зерттеу барысында алынған нәтижелерге сүйеніп жасалған және олар пайдаланылған дереккөздермен толық расталады. Әрбір ғылыми тұжырым нақты материалдармен негізделіп, мәтіндік салыстырулар арқылы дәйектелген. Сонымен қатар диссертацияда отандық және шетелдік ғалымдардың зерттеулері ғылыми тұрғыдан орынды пайдаланылып, авторлық пайымдаулармен сабақтастырылған.
	8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) ия; 2) жоқ.	Диссертацияда ғылыми ақпараттарды жинақтау, жүйелеу, салыстыру және талдау үдерістерінде заманауи компьютерлік технологиялар кеңінен пайдаланылған. Қолжазба қорларынан алынған материалдар мен жарияланған мәтіндер салыстырмалы түрде сараланған. Зерттеу нәтижелері мәтіндерді өңдеу, жүйелеу және ғылыми интерпретациялау әдістерін қолдану арқылы алынған.
	8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) ия; 2) жоқ.	Зерттеудің негізгі нәтижелері қолжазба және жарияланған мәтіндерді салыстырмалы текстологиялық талдау, тарихи-деректік саралау әдістері арқылы алынған. Ұсынылған тұжырымдар қолжазба қорларындағы материалдар мен жарияланған нұсқаларды жүйелі түрде салыстыру нәтижесінде негізделіп, нақты ғылыми деректермен расталған.

		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған / расталмаған.	Диссертациялық жұмыста келтірілген маңызды ғылыми тұжырымдар мен пайымдаулар отандық және шетелдік ғалымдардың еңбектеріне, қолжазба қорларындағы деректерге және жарияланған ғылыми басылымдарға сүйене отырып негізделген. Зерттеу барысында пайдаланылған дереккөздер ғылыми айналымда кеңінен танылған еңбектерден тұрады. Сонымен қатар диссертацияда айтыс жанрының теориялық мәселелері, Жетісу айтыс мектебінің қалыптасуы, айтыс мәтіндерінің көпнұсқалылығы мен текстологиялық ерекшеліктері туралы тұжырымдар А.Байтұрсынұлы, М.Әуезов, С.Мұқанов, Е.Ысмайылов, Р.Бердібаев, С.Қасқабасов, М.Жармұхамедұлы және басқа да ғалымдардың зерттеулерімен сабақтастырыла қарастырылған.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз.	Диссертацияда пайдаланылған әдебиеттер тізімі зерттеу тақырыбын жан-жақты ашуға жеткілікті деңгейде қамтылған. Сонымен қатар докторант зерттеу барысында Қазақстан мен Ресей Федерациясының, Түркия, Қырғызстан Республикаларының ғылыми орталықтары мен кітапхана қорларында сақталған, сондай-ақ шетелдік ғылыми дереккөздерді ұтымды пайдалана білген. Зерттеу жұмысы 131 әдебиет тізімінен құрылған. Бұл диссертацияның деректік негізінің кең әрі сенімді қалыптасқанын дәлелдейді.
9	Практикалық құндылық қалыптатуы	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы: 1) бар; 2) жоқ.	Диссертацияның теориялық маңызы жоғары. Зерттеу нәтижелері әдебиеттану ғылымындағы айтыс мәтіндерін нұсқалық тұрғыдан қарастыру мәселесін тереңдетіп, мәтіндердің қалыптасу тарихын, таралу жолдарын және өзгеру заңдылықтарын түсіндіруге мүмкіндік береді. Зерттеу барысында Жетісу айтыс мектебінің қалыптасуы мен даму ерекшеліктері

		жүйеленіп, оның әдеби-тарихи орны ғылыми тұрғыдан айқындалған.
	9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) ия; 2) жоқ.	Диссертацияның практикалық маңызы жоғары. Зерттеу нәтижелерін жоғары оқу орындарында қазақ ауыз әдебиеті, фольклортану, текстология пәндерін оқыту барысында, арнайы курстар мен семинарларда пайдалануға болады. Сонымен қатар жұмыста жинақталған және жүйеленген материалдар студенттерге, магистранттар мен докторанттарға арналған оқу-әдістемелік құралдар мен ғылыми еңбектер дайындауда құнды дереккөзі бола алады. Зерттеу барысында анықталған Жетісу айтыскер ақындардың реестрі, текстологиялық ерекшеліктер мен көпнұсқалылыққа қатысты ғылыми тұжырымдар айтыс мәтіндерін ғылыми басылымдарға әзірлеу, түсініктемелер жазу және академиялық жинақтар құрастыру ісінде қолдануға мүмкіндік береді. Сондай-ақ қолжазба қорларында сақталған айтыс мұраларын ғылыми айналымға енгізу, жүйелеу және каталогтау жұмыстарында да диссертация нәтижелерінің практикалық маңызы зор.
	9.3 Практикалық ұсыныстар жана ма? 1) толығымен жана; 2) ішінара жана (25-75% жана); 3) жана емес (жанасы 25%-дан кем).	Диссертацияда берілген практикалық ұсыныстар ғылыми зерттеу нәтижелеріне негізделген және жаналығымен ерекшеленеді. Сонымен қатар зерттеу нәтижелерін жоғары оқу орындарына, арнайы курстар мен ғылыми-зерттеу жұмыстарында пайдалану жөніндегі ұсыныстар да жұмыстың мазмұнымен тығыз байланысты және ғылыми негізделген. Ұсынылған практикалық бағыттар айтыс мұрасын сақтау, зерттеу және насихаттау ісін жетілдіруге ықпал етеді. Осыған байланысты диссертацияда берілген

			практикалық ұсыныстар жаңа, өзекті және оларды ғылыми әрі білім беру тәжірибесінде қолдану мүмкіндігі жоғары деп бағалауға болады.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Диссертациялық жұмыс академиялық жазу талаптарына сәйкес орындалған. Зерттеу мәтіні ғылыми стильде жазылып, ойлар жүйелі әрі бірізді баяндалған. Автор ғылыми терминдерді орынды қолданып, зерттеу мәселелерін нақты тұжырымдар мен дәлелдер негізінде қарастырған. Жұмыстың құрылымы логикалық тұрғыдан дұрыс ұйымдастырылып, бөлімдер мен тараулар арасында мазмұндық сабақтастық сақталған. Диссертацияда ғылыми этика талаптары сақталып, пайдаланылған дереккөздерге тиісті сілтемелер берілген. Теориялық тұжырымдар мен зерттеу нәтижелері академиялық талаптарға сай рәсімделіп, ғылыми тілдің нормаларына сәйкес ұсынылған. Сонымен қатар мәтінде ғылыми пайымдаулардың дәйектілігі мен дәлдігі қамтамасыз етілген. Жалпы алғанда, диссертацияның академиялық жазу сапасы жоғары деңгейде орындалған және ғылыми жұмыстарға қойылатын талаптарға толық сәйкес келеді.
11.	Диссертацияға ескертулер		Диссертация мазмұны мен ғылыми тұжырымдарын талдау барысында елеулі кемшіліктер анықталған жоқ. Дегенмен, диссертациялық жұмыстың ғылыми деңгейі жоғары болғанымен, Жетісу айтыс мектебінің ерекшеліктерін басқа өңірлердегі айтыс дәстүрлерімен салыстыра талдау мәселесіне кеңірек назар аударылған жағдайда зерттеудің ғылыми нәтижелері одан әрі тереңдей түсер еді. Сонымен қатар, жұмыстың

		теориялық негіздері жан-жақты қарастырылғанымен, кейбір бөлімдерде мәтіндік тайдаулардың үлесін арттыруға мүмкіндік болған. Сондай-ақ зерттеуде пайдаланылған қолжазба деректердің маңызы зор болғандықтан, оларға палеографиялық және кодикологиялық сипаттамалар берілген жағдайда дереккөздердің ғылыми құндылығы мен зерттеудегі орны айқынырақ ашылар еді. Жалпы қорытынды: аталған ескертулер диссертацияның ғылыми құндылығы мен негізгі нәтижелеріне әсер етпейді, олар жұмыстың мазмұнын одан әрі жетілдіруге бағытталған ұсыныстық сипаттағы пікірлер болып табылады.
12.	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)	Докторанттың жариялаған ғылыми мақалалары диссертация тақырыбымен тікелей байланысты және зерттеудің негізгі бағыттарын қамтиды. Зерттеу жұмысы барысында диссертанттың 8 ғылыми мақаласы жарық көрген. Олардың ішінде 1 мақала Scopus деректер базасына кіретін халықаралық журналда. 7 мақала Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда жарияланған.
13.	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)	«8D02304 – Филология» білім беру бағдарламасы бойынша Мурсалимова Насихат Мәзікенқызының (PhD) философия докторы дәрежесін алу үшін ұсынған «Жетісу ақындарының айтыстары: көпнұсқалығы, текстологиясы (қолжазба негізінде)» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына оң баға бере отырып, философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық деп есептеймін.

Ресми рецензент төмендегі шешімді қабылдады:

1) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор дәрежесін беру;

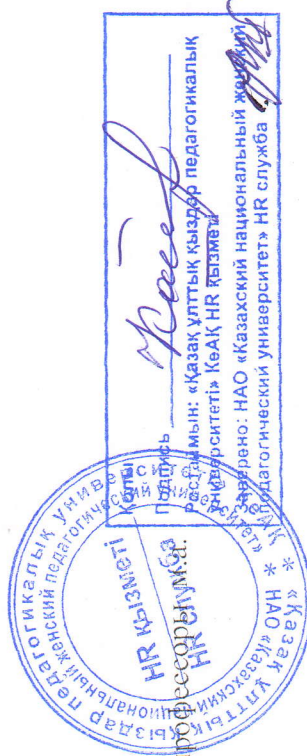
2) диссертацияны пысықтауға жіберу (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайлардан басқа);

3) философия докторы (PhD) немесе бейіні бойынша доктор ғылыми дәрежесін беруден бас тарту.

«8D02304 – Филология» білім беру бағдарламасы бойынша Мурсалимова Насихат Мәзікенқызының (PhD) философия докторы дәрежесін алу үшін ұсынған «Жетісу ақындарының айтыстары: көпмұсқалығы, текстологиясы (қолжазба негізінде)» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына оң баға бере отырып, философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық деп есептеймін.

Ресми рецензент:

Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университетінің профессоры
филология ғылымдарының кандидаты

А.А. Көшексова